Quickscan flora en fauna
t.b.v de aanleg van slibdepots
in Maurik en Zoelen

November 2024
P24-100/ W2489
Auteur: [redacted]
Natuur-Wetenschappelijk Centrum
078-[redacted]
info@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

NWCadvies.nl
ecologisch onderzoek

Quickscan flora en fauna
t.b.v de aanleg van slibdepots
in Maurik en Zoelen

Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht

Quickscan flora en fauna t.b.v de aanleg van slibdepots in Maurik en Zoelen

Opdrachtgever: Gemeente Buren

Uitvoering: NWC Advies

Veldwerk: [redacted].

Samenstelling: [redacted]

Foto's: NWC Advies

Quickscan Flora en Fauna t.b.v de aanleg van slibdepots in Maurik en Zoelen [Samenst.: [redacted] [Foto's: NWC Advies] Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC.

Trefw.: Omgevingswet, quickscan, Vleermuizen, Broedvogels, Amfibieën, Heikikker, Slibdepot, Maurik, Zoelen, Buren.

P24-100/ W2489

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, november 2024

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen	6
3	Wettelijk kader	8
4	Methode	14
5	Resultaten	15
6	Effecten	19
7	Verplichtingen en omgevingsvergunning	20
8	Aanbevelingen	22

Referenties

Bijlagen:
Bijlage 1: Beschermde soorten Omgevingswet
Bijlage 2: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen
Bijlage 3: De te baggeren watergangen

1. Inleiding

Gemeente Buren is voornemens baggerwerkzaamheden uit te voeren in diverse watergangen in de gemeente Buren. Langs de Tielsestraat en de Avezaathsesteeg zijn twee potentiële weilanddepots aangewezen als mogelijke opslagplaats voor slib uit nabijgelegen watergangen.

In het kader van de Omgevingswet dient hiervoor een quickscan (en mogelijk aanvullend onderzoek) naar de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden plaats te vinden en dient een beoordeling van de effecten op deze natuurwaarden gemaakt te worden, inclusief maatregelen om eventuele schade en verstoring te verzachten en er zorg voor te dragen dat de functionaliteit van het gebied voor aanwezige beschermde soorten gewaarborgd blijft.

Gemeente Buren heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) opdracht gegeven tot het uitvoeren van een quickscan flora en fauna op deze locaties en voor advisering omtrent de relevante natuurwetgeving.

2. Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen

Plangebied

De plangebieden liggen in Maurik en Zoelen, in het agrarische buitengebied van de gemeente Buren in de provincie Gelderland.

Plangebied 1 is een akkerperceel gelegen aan de Tielsestraat, tussen huisnummers 69 en 37, te Maurik. Plangebied 2 betreft een vochtig weideperceel dat ten noorden ligt van de woning aan de Avezaathsesteeg 3 te Buren.

Plangebied 1 ligt op ongeveer 1 km ten zuiden van de bebouwde kom van Maurik en ten noorden van het Amsterdam-Rijnkanaal. Verder bevinden zich op enige afstand van het plangebied een golfterrein en verschillende plassen, waaronder een zijarm van de Nederrijn ten noorden van Maurik. Het plangebied zelf heeft een oppervlakte van zo'n 2,7 ha, waarvan uiteindelijk slechts een deel gebruikt zal worden als depot voor het opslaan van slib.

Plangebied 2 bevindt zich het dichtst bij de bebouwde kom van Zoelen (1,5 km) en Buren (2 km). Het Amsterdam-Rijnkanaal bevindt zich op 2 km ten noordoosten van het plangebied, waar zich ook een camping, twee plassen en het bovengenoemde golfterrein bevinden. Ten zuidoosten van het plangebied bevinden zich enkele houtwallen en kleine houtopstanden, waaronder Landgoed Zoelen. Het plangebied zelf heeft een oppervlakte van zo'n 3,2 ha, waarvan uiteindelijk slechts een deel gebruikt zal worden als depot voor het opslaan van slib.

Figuur 1: Luchtfoto van gemeente Buren.

Figuur 2: Ligging van plangebied 1 (blauw omlijnd) in de directe omgeving.

Figuur 3: Ligging van plangebied 2 (blauw omlijnd) in de directe omgeving.

<u>Voorgenomen plannen</u>

De plangebieden zullen voor een deel gebruikt worden als depots voor het opbergen van slib. Op de percelen zullen dijkjes worden aangebracht. Hierbij zal tenminste 4 à 5 meter afstand van de watergangen langs het plangebied behouden blijven, en er zullen geen watergangen worden aangetast. Het deel van het plangebied dat uiteindelijk niet gebruikt zal worden voor het slibdepot, zal vrij blijven van de geplande werkzaamheden.

3. Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2024 wettelijk vastgelegd in de Omgevingswet (OW). Het gaat hierbij zowel om bescherming van soorten als bescherming van gebieden.

<u>Onderzoek in het kader van de Omgevingswet</u>
De provincies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Omgevingswet en dus ook voor omgevingsvergunning-aanvragen.
Om een omgevingsvergunning-aanvraag in behandeling te nemen, dient het onderzoek aan goedgekeurde voorwaarden (o.a. ten aanzien van methode, intensiteit, periode, tijd tussen onderzoeksmomenten) te voldoen. Slechts als het onderzoek volgens deze voorwaarden uitgevoerd is, kan volgens de wetgever een goed onderbouwde uitspraak gedaan worden over:

- de aanwezigheid van beschermde soorten;
- de functie van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor deze beschermde soorten;
- het belang van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor aanwezige beschermde soorten;
- de effecten van plannen op deze soorten;
- de keuze voor te nemen (mitigerende- en/of compenserende) maatregelen.

De voorwaarden waaraan onderzoek moet voldoen, staan beschreven in de kennisdocumenten die in opdracht van de wetgever door BIJ12 opgesteld zijn en de inventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Onderzoeken die niet volgens deze voorwaarden uitgevoerd zijn, kunnen volgens het bevoegd gezag geen basis en onderbouwing vormen van omgevingsvergunning-aanvragen en aanvragen zullen om die reden afgewezen worden.

Het NWC is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens bovengenoemde kennisdocumenten en inventarisatieprotocollen.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen Omgevingswet

Afdeling 11.2 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

§ 11.2.2, Artikel 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen)
Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.

§ 11.2.3, Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)
Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
c. c het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

§ 11.2.4, Artikel 11.54 aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)
Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder a;
b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder b.

Soortbescherming

Voor dier- en plantensoorten is in de OW een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral artikel 5.1 lid 2 belangrijk is. Uit de Bal (Besluit activiteiten leefomgeving) zijn, in het kader van flora- en faunaonderzoek bij bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen, de volgende artikelen belangrijk: 11.37 (Europese vogelrichtlijn), 11.46 (Europese habitatrichtlijn) en 11.54 (overige soorten) (zie ook tekstvak 1).

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de OW kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van bestemmingsplannen zijn de bepalingen uit de OW van belang. In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de OW plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De OW kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 11.46 Bal) en “overige soorten” (artikel 11.54 Bal) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Een overzicht van alle beschermde soorten is te vinden in bijlage 1 van dit rapport.

Soorten Europese Vogelrichtlijn en -Habitatrichtlijn
Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 11.37 en/of artikel 11.46 uit de Bal overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een omgevingsvergunning aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een omgevingsvergunning voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan *elk* van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
  a) In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; of
  b) In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang; of
  c) In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang “dwingende reden van groot openbaar belang”.
Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een omgevingsvergunning niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch omgevingsvergunning aangevraagd worden om de te treffen maatregelen goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag de maatregelen goedkeurt, wordt door hen een “positieve afwijzing” afgegeven.

Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning in het kader van de OW zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en diersoorten in, en binnen de invloedssfeer van de activiteit, in het plangebied zo veel mogelijk voorkomen, dan wel beperkt worden.

Overige soorten
Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 11.54 (Bal) mits een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen omgevingsvergunning aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 11.54 van de Bal.
Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit, of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient voor overtreding van verbodsbepalingen een omgevingsvergunning aangevraagd te worden. De omgevingsvergunning kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.
Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de wettelijk onbeschermde soorten) de (algemene) zorgplicht uit afdeling 1.3 van de Omgevingswet. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Naast de algemene zorgplicht is er ook de specifieke zorgplicht, deze wordt beschreven in artikel 11.6 van de Bal. De specifieke zorgplicht doet een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van een initiatiefnemer. De wetgever verwacht dat de initiatiefnemer zelf snapt wat zij/hij in bepaalde gevallen moet doen of laten.

Gebiedsbescherming

Bescherming van natuurgebieden en hun bijzondere natuurwaarden vindt onder de Omgevingswet plaats via (Europese) Natura 2000-gebieden. De Omgevingswet regelt de bescherming van specifieke natuurwaarden in gebieden die in het kader van de Europese Vogel- en -Habitatrichtlijn aangewezen en/of aangemeld zijn als speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden). Voor deze beschermde gebieden zijn aanwijzingsbesluiten opgesteld waarin beschreven staat voor welke (natuurlijke) habitats en dier- en plantensoorten het gebied aangewezen is. Voor deze kwalificerende waarden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld.

Projecten, plannen en andere handelingen die nadelige effecten hebben op één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, zijn vergunningplicht of moeten de goedkeuring, een “bestuurlijk oordeel”, van het bevoegd gezag hebben (in veel gevallen zijn dit Gedeputeerde Staten en in andere gevallen is dit de minister van Economische Zaken). Dit betekent dat zij oordelen dat een vergunning niet nodig is. Of deze goedkeuring wordt gegeven, is afhankelijk van de uitkomst van de zogenaamde habitattoets.

Uit de habitattoets kunnen drie mogelijkheden volgen:

- Er is zeker geen nadelig effect. In dit geval is er geen vergunning nodig in het kader van de Omgevingswet;
- Er is sprake van een nadelig effect in de vorm van verstoring, maar dit is niet significant en er is geen sprake van verslechtering van aangewezen habitats. Hieruit volgt dat een vergunningaanvraag niet aan de orde is. Wel is een bestuurlijk oordeel van het bevoegd gezag nodig;
- Er is sprake van een mogelijk significant nadelig effect in de vorm van verstoring en/of er is sprake van verslechtering van aangewezen habitats. In dit geval dient een passende beoordeling opgesteld te worden en is een vergunning nodig.

Een ‘passende beoordeling’ is een rapport waarin (de zo exact mogelijke omvang van) de effecten, afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten, van een plan, project of handeling op een Natura 2000-gebied beschreven staan. Deze nadelige effecten worden in relatie tot de instandhoudingsdoelen bepaald.

Indien uit de passende beoordeling volgt dat er significant nadelige gevolgen op zullen treden, moeten de plannen getoetst worden aan de zogenaamde ADC-criteria;

1. Zijn er Alternatieven?

2. Is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
3. Zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

Wanneer er een alternatief bestaat voor de voorgenomen plannen dat niet tot significant nadelige effecten op instandhoudingsdoelstellingen leidt, moet dit alternatief gekozen worden. De ecologische belangen hebben in dit geval voorrang op de economische belangen.
Wanneer er geen alternatieven voorhanden zijn, er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en/of er voldoende compenserende maatregelen getroffen worden, kan vergunning voor de voorgenomen plannen verleend worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)
Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk. De bescherming van het Natuurnetwerk is opgenomen in de Verordening Ruimte van de desbetreffende provincie en valt hiermee buiten de Omgevingswet.

Natuurwaarden van het NNN worden afgemeten aan doelsoorten. Het is belangrijk dat verlies van en winst aan belangrijke natuurwaarden hieraan worden afgemeten. Ruimtelijke ingrepen moeten vooraf worden getoetst op hun effect op het areaal, de samenhang en de kwaliteit van het NNN. Ingrepen die geen significant negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN hebben, kunnen in principe doorgang vinden. Als echter het tegenovergestelde geldt, hangt doorgang van de plannen onder meer af van het belang van de plannen en van de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie. Hierbij geldt het 'Nee, tenzij-regime'. Per saldo dient de kwaliteit en/of kwantiteit van het NNN te verbeteren. Waar Natura 2000-gebieden met het NNN overlappen, blijft ook het NNN-regime gelden.

4. Methode

In het kader van de Omgevingswet (OW) is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Deze quickscan bestond uit een literatuuronderzoek en veldbezoek. Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van recente verspreidingsgegevens verzameld door verschillende onderzoek- en soortenorganisaties. Op basis van het literatuuronderzoek is o.a. bepaald voor welke soortgroepen de aanwezigheid en/of de geschiktheid van het plangebied onderzocht diende te worden. Tijdens de quickscan is onderzoek gedaan naar de mogelijke aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren, broedvogels, herpetofauna en aquatische fauna, daarnaast is de geschiktheid voor deze soortgroepen onderzocht en ingeschat.

Het veldwerk is op 17 oktober 2024 uitgevoerd door medewerkers van het NWC.

Vleermuizen
De plangebieden zijn beoordeeld op de mogelijke aanwezige waarde(n) voor vleermuizen. De mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten in de bomen langs het plangebied is wel onderzocht, doormiddel van zoeken naar het juiste soort holtes en eventueel loszittend schors. Tevens is tijdens het veldbezoek beoordeeld of er zich binnen, of aangrenzend aan, de plangebieden lijnvormige of opgaande structuren bevinden die potentieel onderdeel zijn van belangrijke vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren
Tijdens het veldbezoek is beoordeeld of de plangebieden geschikt leefgebied vormen voor strikt beschermde grondgebonden zoogdieren. Naast geschiktheid als verblijfplaats en de aanwezigheid van functionele leefomgeving, is er gelet op het voorkomen van sporen die op de aanwezigheid van deze soorten wijzen zoals o.a. holen, burchten, geurmerken, vraatsporen, uitwerpselen en prenten.

Broedvogels
De plangebieden zijn tijdens het veldbezoek onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vogels met een vaste verblijfplaats. Tevens is bepaald welke gevolgen de voorgenomen plannen voor deze vogels met zich meebrengen (zoals verstoring door geluid). De bomen binnen, of aangrenzend aan, de plangebieden zijn beoordeeld op hun geschiktheid voor en op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vogels. Dit is gedaan door te letten op sporen (braakballen, veren, uitwerpselen, etc.), nesten (o.a. horsten en oude kraaiennesten) en aan de hand van waarnemingen van de betreffende vogelsoorten (geluid/zicht/territoriumindicerend gedrag). Tevens is bekeken of de plangebieden mogelijk significante onderdelen kunnen zijn van de functionele leefomgeving van een vogelsoort met een vaste verblijfplaats.

Herpetofauna

Er is tijdens de quickscan beoordeeld in hoeverre de plangebieden en de directe omgeving geschikt leefgebied vormen voor beschermde reptielen en amfibieën. Er is onder andere gelet op de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater, een zandige en/of goed vergraafbare bodem, een pioniersvegetatie, een goed ontwikkelde onderwatervegetatie en/of schuilplaatsen in de vorm van stenen, stukken hout of holen. De aanwezige amfibieën zijn op de oevers op zicht geïnventariseerd, daarnaast is het water op de te baggeren locaties bemonsterd met steeknetten.

Flora

Tijdens het veldonderzoek is de vegetatie die in de plangebieden groeit bekeken en is beoordeeld of de locaties geschikt zijn als groeiplaats voor beschermde plantensoorten.

Overige soortgroepen

Wat betreft zwaarder beschermde insecten, wordt niet verwacht dat de plangebieden als (essentieel) leefgebied fungeren. Dit vanwege de specifieke eisen die wettelijk beschermde soorten uit deze soortgroepen aan hun leefgebied stellen. Desondanks zijn aanwezige soorten uit deze soortgroep wel genoteerd en is beoordeeld of er essentieel leefgebied voor deze soorten aanwezig is. Het voorkomen van zwaarder beschermde aquatische fauna is niet onderzocht, omdat er tijdens de werkzaamheden geen watergangen zullen worden aangetast.

5. Resultaten

5.1 Resultaten literatuuronderzoek

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de wettelijk beschermde soorten die volgens de verspreidingskaarten van de NDFF en onderzoeksorganisaties, in de directe omgeving van het plangebied voorkomen en daarom in het plangebied verwacht kunnen worden. De landelijke verspreidingskaarten van deze soorten waar in Gelderland geen vrijstelling voor geldt, zijn terug te vinden in bijlage 4 “Verspreidingskaarten wettelijk beschermde soorten”. Voor deze soorten zal in paragraaf 5.2 “Resultaten veldonderzoek”, op basis van het veldbezoek, verder toegelicht worden in hoeverre het plangebied mogelijk deel uitmaakt van hun functionele leefomgeving.

Niet alle bestaande soortgroepen flora en fauna komen in dit hoofdstuk aan de orde. Een soortgroep komt hier niet aan de orde in het geval dat:
- er voor deze soortgroepen geen wettelijk beschermde soorten in (de omgeving van) het plangebied voorkomen, of;
- het aanwezige biotoop voor deze soortgroep niet geschikt is (bijvoorbeeld voor de soortgroep vissen, wanneer er geen open water in het plangebied aanwezig is).

Vleermuizen
Uit literatuuronderzoek blijkt dat de volgende vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen: Gewone dwergvleermuis *(Pipistrellus pipistrellus*), Ge wone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Kleine dwergvleermuis (*Pipistrellis pygmaeus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*) Watervleermuis *(Myotis daubentonii*) en Gewone baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) . Gezien de aard van de werkzaamheden kon echter op voorhand uitgesloten worden dat er een blijvend effect op verblijfplaatsen plaats zal vinden.

Grondgebonden zoogdieren
De volgende beschermde grondgebonden zoogdieren komen in de omgeving van het plangebied voor: Bever (*Castor fiber*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Bunzing (*Mustela putorius)*, Dwergmuis (*Micromys minutus*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Egel (*Erinaceus europaeus*), Gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), Haas (*Lepus europaeus*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Myodes glareolus*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Vos (*Vulpes vulpes*), Wezel (*Mustela nivalis*). Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) en Woelrat (*Arvicola amphibius*) en Wolf (*Canis lupus*).

Broedvogels
Uit literatuuronderzoek blijkt dat de volgende vogelsoorten met vaste verblijfplaats (ca tegorie 1 tot en met 4; nesten van soorten die jaarrond beschermd zijn) in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen: Boomvalk (*Falco subbuteo*), Buizerd (*Buteo buteo*), Kerkuil (*Tyto alba*), Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), Gierzwaluw (*Apus apus*), Havik (*Accipiter gentilis*), Huismus (*Passer domesticus*), Ooievaar (*Ciconia ciconia*), Ransuil (*Asio otus*), Roek (*Corvus frugilegus*), Slechtvalk (*Falco peregrinus*), Sperwer (*Accipiter nisus*), Steenuil (*Athene noctua*) en Wespendief (*Pernis apivorus*).

Herpetofauna
In de omgeving van het plangebied komen de volgende soorten zwaarder beschermde reptielen en amfibieën voor: de Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*), de Heikikker (*Rana arvalis)*, de Kamsalamander (*Triturus cristatus*), de Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*), de Ringslang (*Natrix helvetica*), de Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en de Rugstreeppad (*Epidalea calamita*).

Flora
Uit verspreidingsgegevens blijkt dat de volgende zwaarder beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen: Brede wolfsmelk (*Euphorbia platphyllos*), Dreps (*Bromus secalinus*), Kartuizer anjer (*Dianthus cartusianorum*), Kleine wolfsmelk (*Euphorbia exigua*), Kluwenklokje (*Campanula glomerata*), Korensla (*Arnoseris minima*), Stijve wolfsmelk (*Euphorbia stricta*) en Wilde ridderspoor (*Consolida regalis*).

5.2 Resultaten veldonderzoek

De resultaten die in dit hoofdstuk behandeld worden, zijn gebaseerd op veldonderzoek dat door deskundige ecologen uitgevoerd is. Hierbij zijn de landelijke protocollen aangehouden, zoals gehanteerd door Netwerk Groene Bureaus en BIJ12. Door het volgen van deze protocollen wordt een zo hoog mogelijke kwaliteit van de resultaten gewaarborgd. Desondanks is veldonderzoek een moment-opname, en het kan nooit met volledige zekerheid uitgesloten worden dat zich nieuwe soorten vestigen in de periode tussen het veldonderzoek en de uitvoering van de geplande werkzaamheden.

In een onveranderde situatie zijn de resultaten van het onderzoek 3 tot 5 jaar geldig.

Vleermuizen
Aangrenzend aan beide plangebieden staan bomenrijen (Canadese populier, Es en platanen), die mogelijk als vliegroute en/of foerageergebied van vleermuizen functioneren.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen de beide plangebieden zijn hopen aangetroffen van de Mol (*Talpa europaea*), en is zijn de gebieden geschikt bevonden als leefgebied van de Veldmuis (*Microtus arvalis*). Daarnaast worden de oevers van beide plangebieden geschikt geacht als verblijfplaats of leefgebied van de beschermde Woelrat (*Arvicola amphibius*). Andere soorten beschermde zoogdieren worden niet verwacht, omdat de plangebieden niet voldoen aan de eisen die deze soorten stellen aan het leefgebied of verblijfplaats.

Broedvogels

Ten tijde van het veldbezoek zijn geen vogels met een vaste verblijfplaats waargenomen in de aangrenzende bomenrijen of binnen de plangebieden. Tevens zijn er geen nesten of andere sporen waargenomen. Wel zijn er algemene soorten broedvogels waargenomen. Binnen plangebied 1 zijn Vink, Koolmees, Spreeuw, Witte kwikstaart en Watersnip waargenomen. Bij het bezoek van plangebied 2 zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: Spreeuw, Holenduif, Graspier en Krakeend.

Herpetofauna

Tijdens het veldbezoek zijn binnen beide plangebieden verschillende soorten amfibieën waargenomen, zoals de Bastaard kikker (*Pelophylax klepton esculentus*) en de Meerkikker (*Pelophylax ridibundus*). Het weidegebied bij Zoelen (plangebied 2) wordt verder geschikt geacht voor de volgende zwaarder beschermde soorten: Heikikker (*Rana arvalis)*, Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en Rugstreeppad (*Epidalea calamita*). Andere zwaarder beschermde soorten herpetofauna worden niet verwacht omdat de plangebieden niet voldoen aan de habitateisen voor deze soorten.

Flora

Binnen de plangebieden zijn geen zwaarder beschermde florasoorten aangetroffen. Op en langs de akker van plangebied 1 zijn o.a. de volgende wilde soorten planten aangetroffen: Paardenbloem (*Taraxacum officinale*), Ridderzuring (Rumex obtusifolius), Grote ereprijs (*Veronica persica*), Herik (*Sinapis arvensis*), Klein kruiskruid (*Senecio vulgaris*), Gekroesde melkdistel (*Sonchus asper*), Varkensgras (*Polygonum aviculare*), Harig wilgenroosje (*Epilobium hirsutum*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Akkerkool (*Lapsana communis*) en Riet (*Phragmites australis*). Binnen het vochtige grasland perceel van plangebied 2 zijn o.a. de volgende soorten waargenomen: Liesgras (*Glyceria maxima*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Kruipende boterbloem (*Ranunculus repens*), Moeraswalstro (*Galium palustre*), Grote egelskop (*Sparganium erectum*), Hondsdraf (*Glechoma hederacea*), Echte valeriaan (*Valeriana officinalis*), Veldzuring (*Rumex acetosa*), Gewone hoornbloem (*Cerastium fontanum vulgare*) en Heermoes (*Equisetum arvense*).

Figuur 4: Geschikt voortplantingshabitat voor de Heikikker in plangebied 2.

Figuur 5: Plangebied 1, akkerland.

Figuur 6: aangetroffen molshoop.

6. Effecten

Vleermuizen

Er bestaat kans dat tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden nadelige effecten optreden voor foeragerende of migrerende vleermuizen langs de aangrenzende bomenrijen. Deze verstoring zal met name optreden als de bomenrijen wordt verlicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden in het donker, gezien de bomenrijen verder niet worden aangetast tijdens de werkzaamheden. Tevens treden deze effecten niet op wanneer de werkzaamheden in de winterslaapperiode van vleermuizen worden uitgevoerd.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen (sporen van) zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Desalniettemin wordt de omgeving geschikt geacht als leefgebied van de Woelrat. Significant nadelige effecten kunnen voor deze soort worden verwacht afhankelijk van de werkwijze bij uitvoering van de werkzaamheden. Nadelige effecten zouden kunnen zijn; het verwonden of doden van individuen.

Broedvogels

Vogels met een vaste verblijfplaats of sporen daarvan zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Hierdoor worden geen nadelige effecten verwacht voor deze soortgroep. De geplande werkzaamheden hebben mogelijk wel negatieve gevolgen op nesten van andere soorten broedvogels. In hoeverre er sprake is van negatieve effecten, is afhankelijk van de periode in het jaar dat de werkzaamheden worden uitgevoerd en of er nesten verloren gaan door toedoen van de werkzaamheden.

Herpetofauna

Ten tijde van het veldbezoek zijn geen zwaarder beschermde soorten reptielen en amfibieën waargenomen. De plangebied 2 wordt wel geschikt geacht voor de volgende beschermde soorten: Heikikker, Poelkikker en Rugstreeppad. Significant nadelige effecten kunnen voor deze soorten worden verwacht afhankelijk van de werkwijze bij uitvoering van de werkzaamheden en de periode waarin de werkzaamheden worden uitgevoerd. Het verwonden of doden van individuen van één of meerdere van deze soorten, zouden negatieve effecten zijn die op kunnen optreden, tevens ook het verlies van leefgebied van deze soorten.

Flora

Beschermde flora is ten tijde van het veldbezoek niet waargenomen. Voor beschermde flora worden dan ook geen negatieve effecten verwacht door toedoen van de geplande werkzaamheden.

7. Verplichtingen en omgevingsvergunning

Hieronder worden verplichtingen omtrent OW genoemd ten aanzien van de soorten waar mogelijk negatieve effecten voor optreden. Daarnaast geldt voor alle soorten de Zorgplicht.

Vleermuizen

Er worden in beide plangebieden mogelijk negatieve effecten op foeragerende en migrerende vleermuizen verwacht door de geplande werkzaamheden. Bij werkzaamheden die onvermijdelijk directe invloed hebben op de potentiële verblijfslocaties en essentiële elementen in de leefomgeving van vleermuizen, dient middels aanvullend onderzoek het gebruik ervan te worden vastgesteld. Wanneer dit het geval blijkt te zijn, dienen mitigerende/compenserende maatregelen te worden opgesteld en dient een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Het is zaak dat tijdens de werkzaamheden geen verstoring door licht optreedt wanneer deze in het donker uitgevoerd zouden worden. Een overzicht van zaken waar rekening mee gehouden dient te worden om aan de zorgplicht te voldoen, is te vinden in bijlage 2 “Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen” van dit rapport.

Grondgebonden zoogdieren

Bij de uitvoering van de werkzaamheden zullen mogelijk (tijdelijke) negatieve effecten optreden voor de Woelrat. Als het niet mogelijk is om dit ten allertijden zo veel mogelijk te vermijden, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om de aanwezigheid van deze soort aan te tonen. Als deze soort voorkomt in het plangebied, dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd.

Broedvogels

Op vogels met een vaste verblijfplaats worden geen negatieve effecten verwacht omdat daar van geen sporen zijn waargenomen tijdens het veldbezoek, en voor deze groep vogels gelden dan ook geen verdere verplichtingen. Wel hebben de geplande werkzaamheden mogelijk negatieve gevolgen op andere broedvogels en hun nesten, als de werkzaamheden binnen het broed- en opgroeiseizoen gebeuren en/of de nesten aangetast of verstoord worden. Wanneer in het broedseizoen gewerkt wordt en/of nesten worden aangetast, dient er vooraf door een deskundige een broedvogel-check uitgevoerd te worden bij aanvang van de werkzaamheden, voordat de plangebieden wordt vrijgegeven.

Herpetofauna

Door toedoen van de werkzaamheden in plangebied 2 treden negatieve effecten op voor de Heikikker, de Poelkikker en de Rugstreeppad. Het verwonden of doden van individuen van één of meerdere van deze soorten dient ten allertijden zo veel mogelijk te

worden voorkomen. Als dit niet mogelijk is, dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van deze soorten aan te tonen. Als dit het geval blijkt, dient een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden en een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd.

Flora

Er gelden geen wettelijke verplichting ten aanzien van beschermde flora, omdat negatieve effecten voor deze soorten zullen uitblijven, omdat ten tijde van het veldbezoek geen beschermde flora is waargenomen.

Zorgplicht

Voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermde) geldt volgens de OW de zorgplicht. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Manieren om aan de zorgplicht te voldoen zijn bijvoorbeeld:

- Er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd te verwijderen;
- in verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd;
- in verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (15 maart - 15 augustus) uitgevoerd;
- in verband met verstoring van aanwezige dieren wordt er zo min mogelijk verlichting gebruikt, of wordt er gebruik gemaakt van rode verlichting en zijn de lichtbronnen naar beneden gericht.

Waar nodig kan er gebruik gemaakt worden van ecologische begeleiding tijdens de werkzaamheden voor bijvoorbeeld het herkennen van een beschermde plant, het aanwijzen van een exacte locatie van een nest, groei-, of rustplaats, het op juiste wijze plaatsen of verwijderen van amfibieschermen, nestkasten, etc.

8. Aanbevelingen

Vleermuizen

Omdat de werkzaamheden mogelijk negatieve invloed op foerageergebied en vliegroute van vleermuizen zouden kunnen hebben, wordt geadviseerd om de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uit te voeren, en het bouwterrein zo min mogelijk kunstmatig te verlichten. Als het gebruik van kunstmatige lichtbronnen toch onvermijdelijk blijkt te zijn, dienen aanwezige lampen zo veel mogelijk naar beneden gericht te worden, zodat de boomrijen niet verlicht worden en vleermuizen daarmee zo min mogelijk verstoord worden.

Grondgebonden zoogdieren

Om bij uitvoering van de werkzaamheden negatieve effecten op de Woelrat te voorkomen, wordt aangeraden om onder begeleiding van een ecoloog gefaseerd te werk te gaan. Dit om aanwezige woelratten zoveel mogelijk de kans te geven om te kunnen vluchten, zodat er geen dieren worden verwond of gedood. Als dit niet mogelijk is, dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van de Woelrat uit te sluiten. Wanneer de Woelrat in het plangebied aanwezig blijkt te zijn, dienen mitigerende maatregelen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol en dient een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd.

Broedvogels

De werkzaamheden zouden wanneer deze worden uitgevoerd in het broedseizoen verstorend kunnen werken op aanwezige broedende vogels. Geadviseerd wordt, om overtreding van de OW te voorkomen, de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Globaal loopt deze periode van 15 maart tot 15 augustus. Wanneer toch in het broedseizoen gewerkt wordt, dient om overtreding van de OW te voorkomen, door een ecoloog een broedvogelcheck uitgevoerd te worden bij aanvang van de werkzaamheden, zodat het plangebied kan worden vrijgegeven.

Herpetofauna

Om te voorkomen dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden binnen plangebied 1 negatieve effecten optreden voor beschermde soorten amfibieën, wordt aanbevolen om gefaseerd te werken en onder ecologische begeleiding. Daarnaast is het van belang om deze werkzaamheden uit te voeren in de winterrustperiode van deze soorten, wanneer de soorten niet actief zijn (globaal tussen oktober en maart, afhankelijk van de weersomstandigheden, zie figuur 7, 8 en 9), de oevers van de watergangen intact te houden en zoveel mogelijk afstand te houden van de oeverzone (minimaal 25 m.).

Aangaande de werkzaamheden binnen plangebied 2, dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van deze soorten aan te tonen en wanneer dit het geval blijkt, dienen mitigerende maatregelen opgesteld te worden en opgenomen in een

ecologisch werkprotocol en dient een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Mitigerende maatregelen kunnen onder andere bestaan uit:

- het werken buiten de meest kwetsbare periodes van de soorten, deze is mede afhankelijk van de klimatologische omstandigheden
- het plaatsen van amfibieënschermen, zodat de dieren in het de actieve periode niet het terrein kunnen betreden.
- grote afstand tot de watergangen houden (min. 25 meter)
- binnen het gebied de plekken waar volgens het onderzoek veel heikikkers voorkomen ontzien
- minimaal 25 % van de oorspronkelijke oppervlakte van zowel het terrestrisch als het aquatisch deel voldoende geschikt habitat in tact laten
- werken met lichter materieel

Als de opdrachtgever zo snel mogelijk wil starten met de werkzaamheden, kan er voor gekozen worden de onderzoeksfase over te slaan, en direct te gaan handelen. Hierbij wordt er dan van uit gegaan dat de beschermde amfibieënsoorten in het plangebied voorkomen. Er wordt direct overgegaan tot het aanvragen van een Omgevingsvergunning, waarvoor mitigerende maatregelen worden opgesteld die opgenomen dienen te worden in een ecologisch werkprotocol. Wanneer deze route gekozen wordt, zal er (na vergunningsverlening) voor gezorgd moeten worden dat de amfibieën weggevangen worden zodra zij ontwaken uit de winterrust. Om dit te bewerkstelligen zal uiterlijk eind februari / begin maart paddenscherm geplaatst moeten worden waarlangs emmers ingegraven worden. Hierna zullen de emmers elke dag door een ecoloog gecontroleerd dienen te worden en de amfibieën verplaatst tot buiten het plangebied. Wanneer er geen dieren meer gevangen worden, zullen de werkzaamheden kunnen beginnen. Dit zal geschat eind maart, begin april plaats kunnen vinden.

<u>Zorgplicht</u>

Tot slot wordt aanbevolen rekening te houden met de zorgplicht, door maatregelen te nemen zoals benoemd in hoofdstuk 7.

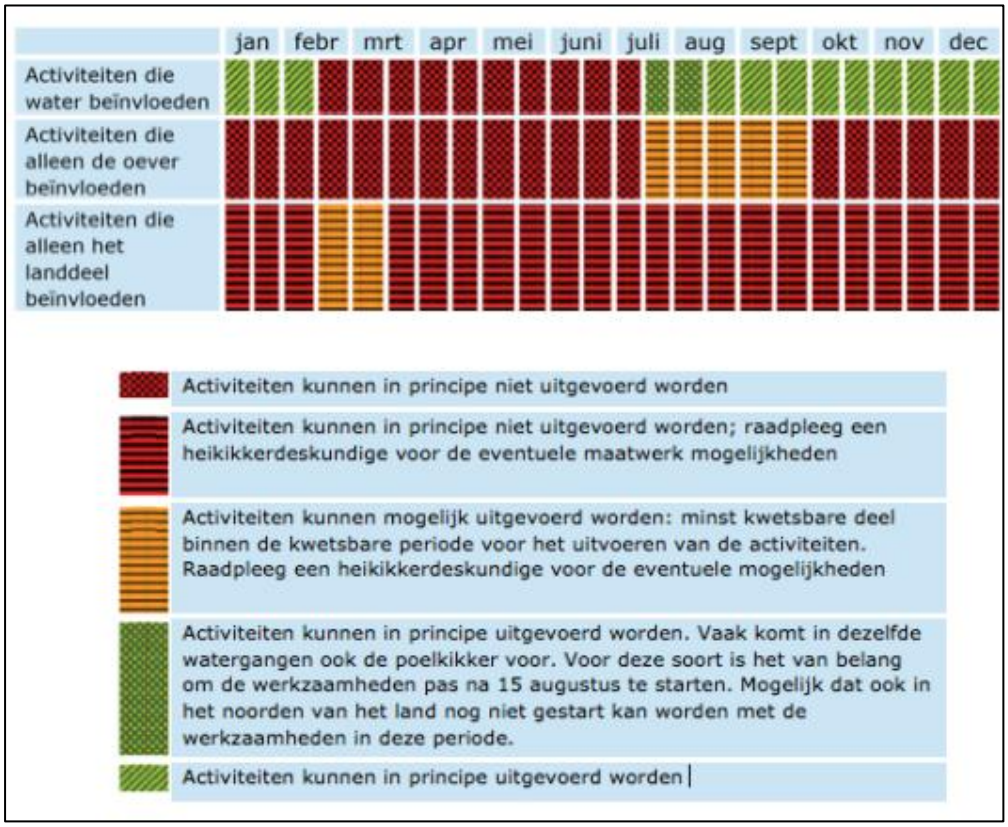

Figuur 7: Op hoofdlijnen weergegeven de perioden waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden voor de Heikikker. Bron: Kennisdocument Heikikker, Bij12.

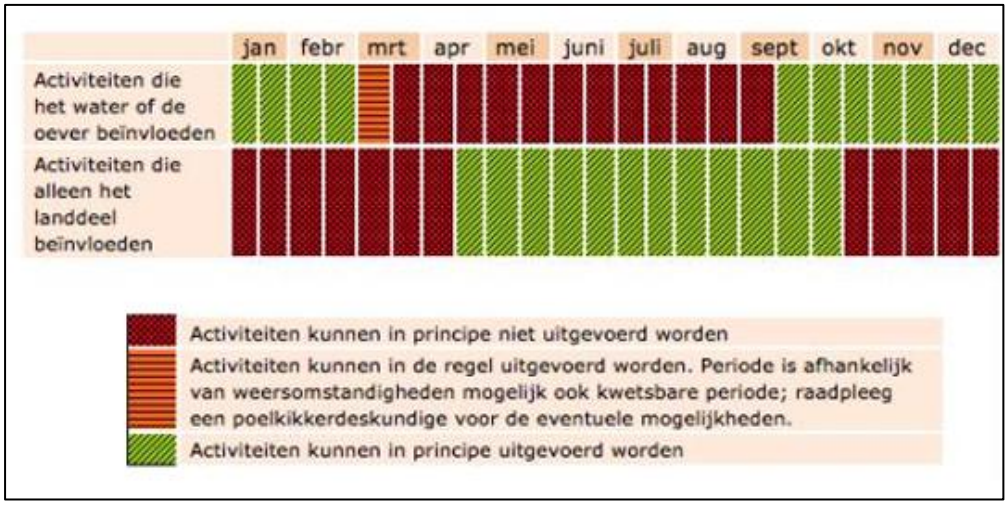

Figuur 8: Op hoofdlijnen weergegeven de perioden waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden voor de Poelkikker. Bron: Kennisdocument Poelkikker, Bij12.

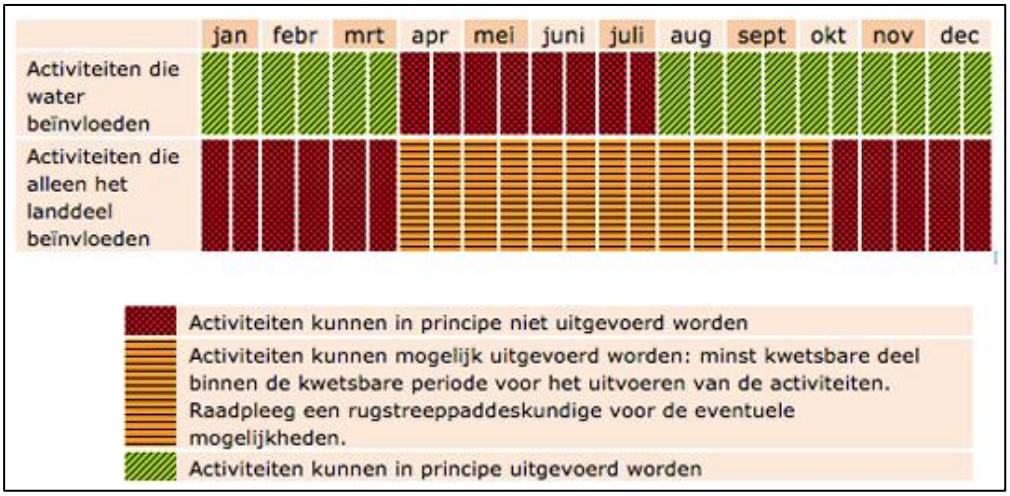

Figuur 9: Op hoofdlijnen weergegeven de perioden waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden voor de Rugstreeppad. Bron: Kennisdocument Rugstreeppad, Bij12.

Referenties

Database NWC

Websites:
www.natura2000.nl
www.pdok.nl
www.sovon.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuis.net
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Beschermde soorten Omgevingswet

In het kader van de Omgevingswet worden **alle in Europa voorkomende en in het wild levende vogels beschermd** en onderstaande soorten uit overige soortgroepen:

Amfibieën

Alpenwatersalamander	Heikikker	Poelkikker
Bastaardkikker[1]	Kamsalamander	Rugstreeppad
Boomkikker	Kleine watersalamander[1]	Vinpootsalamander
Bruine kikker[1]	Knoflookpad	Vroedmeesterpad
Geelbuikvuurpad	Meerkikker[1]	Vuursalamander
Gewone pad[1]	Middelste groene kikker	

Dagvlinders

Aardbeivlinder	Grote parelmoervlinder	Sleedoornpage
Apollovlinder	Grote vos	Spiegeldikkopje
Bosparelmoervlinder	Grote weerschijnvlinder	Tijmblauwtje
Boszandoog	Iepenpage	Veenbesblauwtje
Bruin dikkopje	Kleine heivlinder	Veenbesparelmoervlinder
Bruine eikenpage	Kleine ijsvogelvlinder	Veenhooibeestje
Donker pimpernelblauwtje	Kommavlinder	Veldparelmoervlinder
Duinparelmoervlinder	Moerasparelmoervlinder	Zilveren maan
Gentiaanblauwtje	Pimpernelblauwtje	Zilverstreephooibeestje

Grondgebonden zoogdieren

Aardmuis[1]	Gewone zeehond	Ree[1]
Bever	Grote bosmuis	Rosse woelmuis[1]
Boommarter	Grijze zeehond	Steenmarter[9]
Bosmuis[1]	Haas[6]	Tweekleurige bosspitsmuis[4]
Bunzing[8]	Hamster	Veldmuis[1]
Damhert	Hazelmuis	Veldspitsmuis
Das	Hermelijn[8]	Vos[1]
Dwergmuis[1]	Huisspitsmuis[1]	Waterspitsmuis
Dwergspitsmuis[1]	Konijn[12]	Wezel[7]
Edelhert	Lynx	Wilde kat
Eekhoorn	Molmuis[10]	Wild zwijn[11]
Egel[3]	Noordse woelmuis	Woelrat[2]
Eikelmuis	Ondergrondse woelmuis[5]	Wolf
Gewone bosspitsmuis[1]	Otter	

Haften

Oeveraas

Kevers

Brede geelrandwaterroofkever	Juchtleerkever
Gestreepte waterroofkever	Vermiljoenkever
Heldenbok	Vliegend hert

Kreeftachtigen

Europese rivierkreeft

Libellen

Beekrombout
Bosbeekjuffer
Bronslibel
Donkere waterjuffer
Gaffellibel
Gevlekte glanslibel
Gevlekte Witsnuitlibel
Gewone Bronlibel
Groene glazenmaker
Hoogveenglanslibel
Kempense heidelibel
Mercuurwaterjuffer
Noordse winterjuffer
Oostelijke witsnuitlibel
Rivierrombout
Sierlijke witsnuitlibel
Speerwaterjuffer

Nachtvlinders

Teunisbloempijlstaart

Reptielen

Adder
Dikkopschildpad
Gladde slang
Hazelworm
Kemp's zeeschildpad
Lederschildpad
Levendbarende hagedis
Muurhagedis
Ringslang
Soepschildpad
Zandhagedis

Sporenplanten

Varens
Kleine vlotvaren
Blaasvaren
Groensteel
Schubvaren

Bladmossen
Geel schorpioenmos
Tonghaarmuts

Vissen

Beekdonderpad
Beekprik
Elrits
Europese steur
Gestippelde alver
Grote modderkruiper
Kwabaal
Noordzeehouting

Vaatplanten

Akkerboterbloem
Akkerdoornzaad
Akkerogentroost
Beklierde ogentroost
Berggamander
Bergnachtorchis
Blauw guichelheil
Bokkenorchis
Bosboterbloem
Bosdravik
Brave hendrik
Brede wolfsmelk
Breed wollegras
Bruinrode wespenorchis
Dennenorchis
Dreps
Drijvende waterweegbree
Echte gamander
Franjegentiaan
Geelgroene wespenorchis
Geplooide vrouwenmantel
Getande veldsla
Gevlekt zonneroosje
Groenknolorchis
Groot spiegelklokje
Grote bosaardbei
Grote leeuwenklauw
Honingorchis
Kalkboterbloem
Kalketrip
Kartuizer anjer
Karwijselie
Kleine ereprijs
Kleine schorseneer
Kleine wolfsmelk
Kluwenklokje
Knollathyrus
Knolspirea
Korensla
Kranskarwij
Kruipend moerasscherm
Kruiptijm
Lange zonnedauw
Liggende ereprijs
Liggende raket
Moerasgamander
Pijlscheefkelk
Roggelelie
Rood peperboompje
Rozenkransje
Ruw parelzaad
Scherpkruid
Schubzegge
Smalle raai
Spits Havikskruid
Steenbraam
Stijve wolfsmelk
Stofzaad
Tengere distel
Tengere veldmuur
Trosgamander
Veenbloembies
Vliegenorchis
Vroege ereprijs
Wilde averuit
Wilde ridderspoor
Wilde weit
Wolfskers
Zandwolfsmelk

Glad biggenkruid	Muurbloem	Zinkviooltje
Gladde zegge	Naakte lathyrus	Zomerschroeforchis
Groene nachtorchis	Naaldenkervel	Zweedse kornoelje

Vleermuizen

Baardvleermuis	Grote hoefijzerneus	Mopsvleermuis
Bechsteins vleermuis	Grote rosse vleermuis	Noordse vleermuis
Bosvleermuis	Ingekorven vleermuis	Rosse vleermuis
Brandts vleermuis	Kleine dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis
Franjestaart	Kleine hoefijzerneus	Tweekleurige vleermuis
Gewone dwergvleermuis	Laatvlieger	Vale vleermuis
Gewone grootoorvleermuis	Meervleermuis	Watervleermuis
Grijze grootoorvleermuis		

Weekdieren

Bataafse stroommossel	Platte schijfhoren

Zeezoogdieren

Bruinvis	Gewone vinvis	Spitsdolfijn van gray
Bultrug	Griend	Tuimelaar
Butskop	Grijze dolfijn	Walrus
Dwergpotvis	Kleine zwaardwalvis	Witflankdolfijn
Dwergvinvis	Narwal	Witsnuitdolfijn
Gestreepte dolfijn	Noordse vinvis	Witte dolfijn
Gewone dolfijn	Orka	
Gewone spitsdolfijn	Potvis	

[1] Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies.
[2] Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Gelderland.
[3] Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Overijssel.
[4] Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Zuid-Holland.
[5] Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Friesland, Overijssel en Zuid-Holland.
[6] Voor deze soort geldt een vrijstelling in alle provincies m.u.v. Groningen, Utrecht (tot 1 september 2024) en Zeeland
[7] Voor deze soort geldt een vrijstelling in Groningen, Limburg, Utrecht (tot 1 september 2024) en Zuid-Holland.
[8] Voor deze soort geldt een vrijstelling in Limburg, Utrecht (tot 1 september 2024) en Zuid-Holland
[9] Voor deze soort geldt enkel in Friesland een vrijstelling.
[10] Voor deze soort geldt enkel in Limburg een vrijstelling.
[11] Voor deze soort geldt enkel in Noord-Brabant een vrijstelling.
[12] Voor deze soort geldt geen vrijstelling in Utrecht (tot 1 september 2024) en Zeeland.

In de provincie Limburg geldt overigens voor de soorten Hazelworm, Levendbarende hagedis, Eekhoorn en Steenmarter een seizoensgebonden vrijstelling.

Bijlage 2: Vogels en ruimtelijke ingrepen

Als mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen omgevingsvergunning van de Omgevingswet (OW) aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen omgevingsvergunning nodig is, kan een omgevingsvergunning aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren. Indien goedgekeurd, wordt door de provincie een "positieve afwijzing" afgegeven.

Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), dient een omgevingsvergunning aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding in gevaar?

"Ruimtelijke inrichting en ontwikkeling" of een "dwingende reden van groot openbaar belang" gelden echter niet als een wettelijk belang. Dit betekent dat de provincie in het kader van ruimtelijke ingrepen alleen een positieve afwijzing af kan geven.

Bescherming van vogelnesten
In paragraaf 11.2.2, artikel 11.37 lid 1a, van de OW wordt vermeld:
"het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels [is verboden]".

Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met eventueel aanwezige vogelnesten. Er is sprake van een nest wanneer er nestindicatief gedrag is waargenomen en/of er een broedsel aanwezig is. Het vernielen of beschadigen van een nest is verboden. Dit geldt voor alle vogelsoorten. De meeste vogels maken echter elk broedseizoen een nieuw nest of zijn goed in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen onder de bescherming van de OW wanneer het in gebruik is (tijdens het broedseizoen). Wanneer een dergelijk nest niet in gebruik is, is geen omgevingsvergunning nodig voor het vernielen of beschadigen ervan.

Verstoring van vogels is ook verboden, maar er bestaat een uitzondering voor verstoring die niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 11.37 lid 3 van de OW). Dit betekent dat verstoring tijdens het broedseizoen toegestaan is, mits de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort gewaarborgd blijft.

Een (beperkt) aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Verblijfplaatsen van deze vogelsoorten zijn niet alleen beschermd wanneer ze in gebruik zijn, maar het gehele jaar:

1. Nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tot slot is er nog een categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voor deze soorten is extra onderzoek nodig, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd; deze soorten zijn namelijk *wel* jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Hieronder de lijst met jaarrond beschermde vogelnesten:

Nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd indien ze nog in functie zijn:

Boomvalk	*Falco subbuteo*
Buizerd	*Buteo buteo*
Gierzwaluw	*Apus apus*
Grote gele kwikstaart	*Motacilla cinerea*
Havik	*Accipiter gentilis*
Huismus	*Passer domesticus*
Kerkuil	*Tyto alba*
Oehoe	*Bubo bubo*
Ooievaar	*Ciconia ciconia*
Ransuil	*Asio otus*
Roek	*Corvus frugilegus*
Slechtvalk	*Falco peregrinus*
Sperwer	*Accipiter nisus*
Steenuil	*Athene noctua*
Wespendief	*Pernis apivorus*
Zwarte wouw	*Milvus migrans*

Nesten van de volgende soorten zijn niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar hiervan is inventarisatie wel gewenst:

Blauwe reiger	*Ardea cinerea*
Boerenzwaluw	*Hirundo rustica*
Bonte vliegenvanger	*Ficedula hypoleuca*
Boomklever	*Sitta europaea*
Boomkruiper	*Certhia brachydactyla*
Bosuil	*Strix aluco*
Brilduiker	*Bucephala clangula*
Draaihals	*Jynx torquilla*
Eider	*Somateria mollissima*
Ekster	*Pica pica*
Gekraagde roodstaart	*Phoenicurus phoenicurus*
Glanskop	*Parus palustris*
Grauwe vliegenvanger	*Muscicapa striata*
Groene specht	*Picus viridis*
Grote bonte specht	*Dendrocopos major*
Hop	*Upupa epops*
Huiszwaluw	*Delichon urbica*
IJsvogel	*Alcedo atthis*
Kleine bonte specht	*Dendrocopos minor*
Kleine vliegenvanger	*Ficedula parva*
Koolmees	*Parus major*
Kortsnavelboomkruiper	*Certhia familiaris macrodactyla*
Oeverzwaluw	*Riparia riparia*
Pimpelmees	*Parus caeruleus*
Raaf	*Corvus corax*
Ruigpootuil	*Aegolius funereus*
Spreeuw	*Sturnus vulgaris*
Tapuit	*Oenanthe oenanthe*
Torenvalk	*Falco tinnunculus*
Zeearend	*Haliaeëtus albicilla*
Zwarte kraai	*Corvus corone*
Zwarte mees	*Parus ater*
Zwarte roodstaart	*Phoenicurus ochruros*
Zwarte specht	*Dryocopus martius*